

WPROWADZENIE

Począwszy od bieżącego roku *Neofilolog* będzie się ukazywał się nie dwa, ale cztery razy w roku, co jest związane z koniecznością dostosowania sposobu publikacji do wchodzących w życie nowych zasad oceny czasopism naukowych, a wszystkie jego wydania będą miały charakter tematyczny. Dwa pierwsze tego-roczne numery poświęcone zostały problematyce dyskursu edukacyjnego w klasie językowej, która była tematem przewodnim konferencji Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego w Kaliszu we wrześniu 2011 roku. Choć nie zawsze zdajemy sobie z tego sprawę, efektywność procesu nauczania języka obcego uzależniona jest w dużej mierze od charakteru interakcji między nauczycielem i uczniami, na przykład podczas wprowadzania i ćwiczenia nowej struktury gramatycznej czy leksyki, oraz samymi uczniami, na przykład kiedy pracują w parach i małych grupach. Innymi słowy, pomimo faktu, że przygotowanie nauczyciela, jego zaangażowanie czy też umiejętność doboru technik, procedur i metod nauczania, materiałów i pomocy dydaktycznych odgrywają dużą rolę, to bardzo często kluczowe znaczenie dla przebiegu lekcji i zajęć ma umiejętność odpowiedniego zarządzania dyskursem. Polega ono między innymi na stworzeniu uczniom możliwości udziału w lekcji stosownie do określonych celów, umiejętnym zadawaniu pytań, odwoływaniu się do języka ojczystego jedynie w uzasadnionych przypadkach, sprawnym stosowaniu różnych sposobów organizacji pracy, zachęcaniu uczniów do używania strategii komunikacyjnych, podejmowaniu optymalnych decyzji dotyczących korekty błędów bądź zapewnieniu odpowiednich proporcji pomiędzy nauczaniem elementów systemu językowego i umiejętności porozumiewania się. Równie istotne dla kształtowania dyskursu edukacyjnego są także inne decyzje podejmowane przez nauczyciela, które związane są na przykład z pełnionymi przez niego rolami, sposobami wprowadzania i ćwiczenia form języka oraz rozwijania sprawności językowych, promowaniem autonomii czy też rozwijaniem kompetencji interkulturowej.

W niniejszym tomie znajdują Państwo siedem tekstów związanych z tak zarysowaną problematyką, które, na tyle, na ile było to możliwe, uszeregowane zostały według poruszanej w nich problematyki. Dwa pierwsze artykuły, autorstwa Weroniki Wilczyńskiej i Katarzyny Rokoszewskiej, poświęcone zostały rozważaniom natury teoretycznej i dotyczą odpowiednio przydatności pojęcia dyskursu, analizy dyskursu, a także wykorzystywanego przez nie aparatu pojęciowego i metodologii w glottodydaktyce oraz możliwości scharakteryzowania dyskursu edukacyjnego z perspektywy teorii socjokulturowej. W kolejnym tekście, który sygnalizuje przejście do kontrybucji o charakterze empirycznym, Joanna Targońska omawia metodologię badań nad interakcją w klasie językowej, zwracając uwagę na rolę triangulacji jako sposobu na jak najpełniejsze uchwycenie tego złożonego i wieloaspektowego procesu. W kolejnych dwóch tekstach, które prezentują sprawozdania z przeprowadzanych projektów badawczych, Danuta Wiśniewska poszukuje odpowiedzi na pytania dotyczące przyczyn i kon-

sekwencji ciszy i milczenia podczas zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego, a Mirosław Pawlak koncentruje się na występowaniu, charakterze i przydatności negocjowania form i znaczeń podczas pracy w parach i małych grupach. Pozostałe dwa artykuły poświęcone zostały rozwijaniu kompetencji interkulturowej, która odgrywa coraz większą rolę w dobie ułatwionego kontaktu z przedstawicielami innych narodowości. W pierwszym z nich Małgorzata Spychała rozważa możliwości promowania interkulturowej kompetencji negocjacyjnej i mediacyjnej w typowym dyskursie klasowym, analizując pod tym kątem podręczniki do nauki języka hiszpańskiego. Paweł Sobkowiak natomiast prezentuje wyniki badania o charakterze jakościowym, w którym wykorzystano obserwacje lekcji i wywiady z nauczycielami w celu znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy i w jakim stopniu zajęcia szkolne przyczyniają się do rozwijania kompetencji interkulturowej uczniów. Wszystkie te teksty stanowią zajmującą lekturę i z całą pewnością przyczynią się do lepszego zrozumienia różnych aspektów dyskursu edukacyjnego w klasie językowej, będąc przy tym impulsem do prowadzenia badań empirycznych w tym obszarze.

Mirosław Pawlak